

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц.д-р Албена Александрова Овчарова
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”
на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
'доктор'
в област на висше образование 1. Педагогически науки;
професионално направление 1.2. Педагогика;
докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика)

Автор: Гергана Манчева Манева

Тема: „Социално-педагогическо консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование”

Научен ръководител: проф. д-р Нели Бояджиева

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-1288 от 15.03. 2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Социално-педагогическо консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование “ за придобиване на образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика)

Автор на дисертационния труд е Гергана Манчева Манева - докторант в редовна форма на обучение към катедра “Педагогика и управление на образованието”. Представеният ми от докторант Гергана Манева комплект материали е на хартиен и електронен носител и е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Той включва всички необходими документи.

Докторантката е приложила 3 публикации по темата на дисертационния труд, публикувани в специализирани научни издания на Пловдивския университет.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Докторант Гергана Манева е завършила средното си образование в гимназия с хуманитарен профил „Св.Св. Кирил и Методий”, Пловдив, с профил на обучение „Френски език и хуманитарни науки”. Висшето си образование завършва в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” - бакалавърска степен в Педагогически факултет, специалност „Психология”, а магистърска степен във Факултет по икономически и социални науки,

специалност „Управление на човешките ресурси”. Владее френски и английски езици на ниво В1/2. От 1.03. 2016 е докторант в редовна форма на обучение към катедра “Педагогика и управление на образованието“ на Педагогически факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски в докторска програма „Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика)”.

Като студент и докторант участва в разнообразни дейности, като по – съществените от тях са: обучения на Сдружение на младите психолози в България „4-ти април”; конференции на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” и Медицински университет – Пловдив; в проект „Студентски практики” и факултетен проект „Иновативна образователна среда”; в кръгла маса „Проблеми и перспективи на социалната работа в България“ на ПУ „Паисий Хилендарски“, в обсъждане на Национална стратегия за детето 2018 г., във факултетски акредитации и др. Наред с това, Гергана Манева организира корпоративни и семейни обществени събития и има много добри компютърни умения и компетенции. В допълнение на социалните и умения и интереси, докторантката участва в занимания с българска народна хореография и има сайт за ръчноизработени изделия.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационното изследване е актуална, както в научен, така и в приложно – практически аспект, тъй като подобна формулировка не се открива често сред темите на защитените през последните десет години дисертации, а проблемът за приложимостта на социално-педагогическото консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование в рамките на българската педагогическа теория и практика все още не е достатъчно добре анализиран.

4. Познаване на проблема

Докторантът се стреми към обосноваване в постигнато на целта и решаването на задачите на дисертационното изследване, което е явно заложено в показаното съдържание. Използвана е базисна теоретична информация за възможностите на консултирането и ролята му за превенция на агресивното поведение и решаване на проблемите при възпитанието на учениците в българското училище.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване е адекватна на замисъла на дисертационното изследване и включва: теоретичен анализ на литературни източници, мета анализ на резултати от други изследвания; методи на опитно проучване, експертни оценки и методи на систематизация и обобщаване. Оформеният дизайн на изследването предполага обективното постигане на предвидената цел и решаването на формулираните от нея задачи, както и обосноваване заключение по хипотезите.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В дисертационния труд традиционно присъстват теоретична и емпирична части.

От първа до четвърта глава включват теоретичен анализ. Първа глава съдържа шест параграфа и в нея най – общо казано дедуктивно са разгледани същността и особеностите на консултирането в помагания процес, особеностите на психологическото,

педагогическото и социално – педагогическото консултиране и са изведени необходимите личностни качества и професионални умения на ефективния консултант и съветник за компетентно изпълнение на длъжността му. Втора глава е структурирана в четири параграфа и включва описание и анализ на богат набор от общи и специфични за социално-педагогическата интервенция методи. В трета глава, съдържаща четири параграфа, са представени приложенията на социално-педагогическото консултиране при работа с деца и ученици. В нея интересен е паралелът между социално-педагогическото консултиране и невролингвистичното програмиране. Четвърта глава съдържа два параграфа, в които е описана същността на агресията като основно проблемно поведение в образователната среда и спецификите на детската агресия в училищна възраст. Представен е анализ на актуални изследвания по темата и са формулирани обобщения, които насочват към приложимостта на консултирането за превенция и преодоляване на този тип поведение при учениците.

В пета глава - „Дизайн на емпиричното изследване” по подходящ начин е описана обстойно осъществената опитна работа за апробация на модел за групово консултиране на ученици за превенция на агресивното поведение. Анализът на получените резултати е многостранен и добре представен и включва използването на подходящо подбрани статистически методи.

На базата на получените резултати от емпиричното изследване и на основата на задълбочения теоретичен анализ са формулирани изводи и препоръки от дисертационното изследване и заключение.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на разработката са представени от докторанта в две групи: теоретични и практико – приложни. Базирайки се на тях и на цялостното си впечатление от дисертационния труд, бих могла да формулирам следните по – съществени измерения на значимостта му:

- заявената тема не е достатъчно изследвана в докторантските разработки от професионално направление Педагогика;
- аналитичният подход и използваните език и средства съдействат за постигане на целите на дисертацията;
- чрез осъщественото изследване са изяснени редица проблеми, свързани с приложимостта на социално – педагогическото консултиране за превенция на агресивното поведение при ученици в гимназиален етап на образование;
- обработката и анализът на данните са осъществени с желание за коректност и обективност;
- изводите и препоръките са добре формулирани и предполагат възможности за използване и в други научни изследвания;
- присъства елемент на новост, изразяващ се в личния принос на докторанта за решаването на проблемите в обособената тема;

Всичко посочено по – горе ми дава основание да изтъкна, че изследването има приноси, които могат да намерят конкретизирана изява в съвременната теория и практика на българското образование.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите по темата на дисертационния труд са 3 и са публикувани в специализирани научни издания на Пловдивския университет. В съдържателен план статиите представят по – задълбочен и разширен анализ на аспекти от структурата на дисертацията и кореспондират със заявената проблематика на цялостното изследване. Налично е едно открито цитиране на авторова публикация в Е-списание „Образование и развитие“, Пловдив.

9. Лично участие на докторанта(ката)

Гергана Манева е докторант в редовна форма на обучение, т.е. с по – често и активно присъствие в дейностите, осъществявани от катедра Педагогика и управление на образованието и от Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Личните ми контакти с нея ми дават основание да изкажа мнение, че е реализирала самостоятелно дисертационното изследване. Приемам, че текстът, получените резултати и очертаните приноси, са нейно лично дело.

10. Автореферат

Авторефератът е в обем от 32 страници. Изложението следва логиката на дисертационния труд, съдържа същностните моменти от теоретичното и от емпиричното изследване и изцяло представя изводите и препоръките за практиката. Посочени са приносните моменти на изследването в теоретичен и практико – приложен аспект. Считаю, че авторефератът е адекватен на труда и обективно отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

- За по – добра четивност на текста, бих препоръчала цитирането да бъде по автор и година
- В края на теоретичната част /след пета глава/ би било добре да се обособят някои съществени изводи от теоретичния анализ, които да аргументират изчисления за емпиричното изследване модел.
- Актуалността на проблема за българското образование предполага по – широкото му популяризиране, чрез публикуване на статии от докторанта в национални и по – широкодостъпни издания.

Посочените препоръки не омаловажават ценността на разработката, а по – скоро целят подпомагането на докторанта в бъдещите му научни изяви.

12. Лични впечатления

Поради проявената активност на Гергана Манева в университетски и факултетни дейности, имам преки впечатления за нейната отговорност, инициативност и силна мотивация за работа, които и помогнаха в периода на докторантурата да бъде деен участник в живота на Педагогическия факултет.

13. Въпрос към докторанта

Имат ли според вас място в диагностичните инструменти някои въпросници за оценка на емоционалната интелигентност на учениците?

14. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Изготвените и апробирани в практиката диагностични инструменти, след известна преработка и обогатяване, могат да се използват за осъществяването на по – мащабни национални изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд показва, че докторант Гергана Манева притежава необходимите познания по темата на дисертацията. Смятам, че кандидатът отговаря на условията и реда за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по Закона за развитие на академичния състав в Република България, ППЗРАС, Правилника за развитие на академичния състав на ПУ “Паисий Хилендарски”. След изтъкването на тези и горните аргументи, както и цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди образователната и научна степен “доктор” на Гергана Манчева Манева, за което давам и своя увърдителен вот.

19. 04. 2019 г.

Рецензент:

/доц.д-р Албена Александрова Овчарова/